

Samråd med nationella minoriteter

2022-02-09

Klockan 13.00-15.00

Teams

Närvarande:

Äldreomsorgen: Nils Enwald, Helén Gripenrot, Riitta Päivärinta Stenvall, Camilla Törnroos, Felicia Westman, Pia Lundgren, Madelene Edlund, Åsa Jernbom, Sara Bergfors, Aino Dahl och Peter Steggo

För minoriteterna: 14 personer

Typ av fråga: I = information, D = dialog, S = samverkan

Ärende:	Typ:	Omfattning/notering:	Ansvarig:
Inledning, presentation	S	Nils Enwald inleder mötet och välkomnar alla till samrådet med fokus på äldreomsorg. Han berättar att syftet med samrådet är att bygga bättre verksamheter, få förslag på nya aktiviteter samt presentera årshjulet för de planerade samråden. Dagens samråd är den första i ordningen. En utvärderingsblankett kommer också att skickas ut. Aino Dahl noterar.	chef/alla
Powerpointpresentation		Genomgång av presentationen som bifogas. Följande punkter kom upp vid presentationerna: <ul style="list-style-type: none">• Seniormingel kommer att anordnas två gånger under våren på Seniortorget. Nästa mingel kommer att bli 17.2 med temat språk.• Man kan prenumerera Seniortorget's nyhetsbrev, adressen är www.umea.se/seniortorget• Mottagningsenheten har finskspråkig personal på plats alla dagar i veckan, inte bara på fredagar.	

	<ul style="list-style-type: none"> • Kultur för seniorer erbjuder många aktiviteter med principen att aktiviteterna ska ordnas på dagtid, vardagar och att de ska vara kostnadsfria alt. subventionerade. De erbjuder också ett nyhetsbrev och har en egen hemsida. Några kommande aktiviteter presenterades: • Sverigefinnarnas dag 24.2 på Väven • 70 är bara en siffra-film 24.3. Gratisbiljetter kan hämtas från 10.3. • Demensföreläsning 5.4 med Yngve Gustafsson osv. • Utredning, äldre presenterade bl a hur man ansöker bistånd. • Finsktalande hemtjänst samt Ersboda vård- och omsorgsboende presenterades. Det har funnits utmaningar med att hitta finsktalande personal, enheterna har ett nära samarbete med rekryteringsenheten. • Man har också gjort ett äskande om samiskt äldreboende som är på planeringsstadiet. Längre fram kommer en eventuell referensgrupp skapas. 	
Möte med sverigefinnar	<ul style="list-style-type: none"> • Personalsituationen på Ersboda vård- och omsorgsboende togs upp och om det finns tillgång till finsktalande personal även på kvällar och helger. Äldreomsorgen svarar att de försöker styra detta med schemaläggning och planering men pandemin har belastat äldreomsorgen. • Vårdboendets hemsida har i dagsläget endast information på svenska, inget på finska. Den kan även göras mer attraktiv med flaggor osv för att få bättre synlighet och locka till sig boenden. Det är viktigt att lyfta fram det positiva och detta är en attraktiv arbetsplats även på webben. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Rekrytering från Finland togs upp och hur man bäst kan nå personal. • Kan en anställning av en resurspersonal vara något för kommunen för språkets skull, kanske ex arbetsförmedlingen kan utbilda finsktalande till bristyrken, försöka hitta långsiktiga lösningar till personalbristen på boendet. Är detta något som kan finansieras av statsbidraget? • Kan äldreomsorgen erbjuda gymnasieungdomar sommarjobb på boendet? • Hur når man anhöriga med informationen om finsktalande vård- och omsorgsboende? • Behov av aktivitetssamordnare med språk- och kulturkompetens efterlystes på boendet. • Hur kan äldreomsorgen ordna dagverksamhet för de som har hemtjänst, kan de få färdtjänst för att kunna ta sig till olika aktiviteter och kan man få bidrag till det. • Äldreomsorgen informerade om att dagverksamhet kräver ett biståndsbeslut och att färdtjänst skall man ansöka om. • Seniortorget ska börja arbeta med ett koncept Passion för livet, som kanske kan vara något i detta sammanhang. Enligt konceptet erbjuds aktiviteter nära där man bor. • Det är viktigt att behandla minoriteterna med positiv särbehandling så att de kan få samma möjligheter som majoriteten, att uppnå jämlikhet. Då är det viktigt att tänka utanför boxen med attityd och vilja, ex ett lönetillägg kan vara en sådan sak. • Ordet referensgrupp diskuterades och om det finns behov att bilda särskilda referensgrupper under året för olika syften, det finns ett behov 	
--	---	--

		<p>för en arena för fortsatta diskussioner, där man kan lyfta tankar och idéer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det är viktigt att tänka på bemötandet, att samtlig personal tänker på hur man bemöter minoriteter och har förståelse. • Äldreomsorgen informerar om att kommunen har personcentrerad vård och bemötandet är viktigt. Personalen har reflektion på sitt schema där man får reflektera över värdegrundsfrågor mm. • Önskemål om att föreläsningen som handlade om psykisk ohälsa ska ordnas igen. • Språkrevitalisering behövs även för äldre. • Behovet av finsktalande äldreomsorg kommer att öka kraftigt under närmaste åren. Hur har kommunen förberett sig för detta? • Vård och omsorg på finska är viktigt. Samverkan med meänkieli kan vara bra, man kan fylla på platserna och nyttja flera språk på boendet. • Har man genomfört enkäter bland personalen och brukare på boendet? Äldreomsorgen svarar att kommunen genomför både medarbetar- och brukarenkäter. Det uttrycktes önskemål om att dessa ska översättas till finska och finnas tillgängliga på boendet • Minnesanteckningarna ska publiceras på hemsidan och skickas hem till de som deltog på samrådet. 	
<p>Möte med tornedalingar, kväner, lantalaiset</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Viktigt att kommunen både muntligen och skriftligen kommunicerar alla grupper, dvs. tornedalingar, kväner och lantalaiset + meänkieli för att inte exkludera någon. • Kommunen borde bedriva mer uppsökande verksamhet mot denna grupp, framför allt äldre har ofta en dålig 	

		<p>självkänsla kring sin identitet och språk utifrån historiska kontexten. Kanske en ambulerande aktivitet som reser runt på äldreboende och lockar från personer ur gruppen/språket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vissa samråd och aktiviteter kan vara gemensamma med den sverigefinska/finska språket, men inte alla, då det måste få vara ett eget språk och identitet också. • Kommunen kan tänka på att personal från norra Finland pratar en dialekt som ligger nära meänkieli utifrån ett rekryteringsperspektiv • De stora frågan är hur vi når fler personer för samråd. Kanske bör vi prova att "samråda" i samband med exempelvis kulturaktiviteter. • Vad gäller äldreboendenhet bör kommunen titta på Kiruna och Övertorneå kring samlokalisering av flera minoritetsgrupper och förskoleverksamhet. Dock inte placering på samma enhet, utan olika enheter/våningsplan. Går samordna mycket kring personal och aktiviteter. • Peppaktiviteter/Språkbud/aktiviteter på Seniortorget kring språket meänkieli kan vara en ingång som väcker intresse och en ingång till fler aktiviteter/engagemang. • Kommunen borde marknadsföra aktiviteter på meänkieli bättre för att också signalera att språket är viktigt. • Nå personer på platser där många passerar, exempelvis Noliämässan 	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Går det fylla i e-tjänster kring äldreomsorg på meänkieli (exempelvis när en person ansöker om insatser). Viktigt att det inte bara finns information på minoritetsspråken utan att det även går ansöka på meänkieli. • Menyer på äldreboende borde kunna få på minoritetsspråken. • Bra om powerpointen från dagens samråd läggs ut på hemsidan tillsammans med minnesanteckningarna. 	
Möte med samer		<p>Diskussion om den samiska enheten</p> <p>Åsa Jernbom arbetar som lokalplanerare inom äldreomsorgen och berättar om sitt uppdrag att utreda placeringen och anpassningen av en samisk enhet på ett vård- och omsorgsboende. När placeringen av enheten är avgjord ska den anpassas så att den uppfyller lagkraven exempelvis vad gäller tillgänglighet och arbetsvillkor. Längre fram kommer en referensgrupp med samiska representanter att sättas samman för att utforma enheten.</p> <p>Kommentarer från deltagarna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det måste vara en trivsamt lokal där den samiska enheten ligger. Det borde vara skog och vatten i närheten. Det får inte vara intryckt i ett betongområde. • Ersboda vård-och omsorgsboende där den finska enheten finns har många aktiviteter och spa och bastu. Samerna behöver också ha tillgång till liknande aktiviteter inomhus, exempelvis gymnastik. • Vad gäller mat på ett äldreboende är det viktigt att det serveras samisk mat med bra råvaror. Det kan förbygga demens och skapa bra samtalsämnen. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Svenska samernas riksförbund (SSR) driver ett projekt om fisk. SSR kommer att samarbeta med Umeå kommun och genomföra luncher där samiska seniorer får smaka på viltfångad fisk och samtala om minnen kring fisk och fiske. Det skapar samtalsämnen och samhörighet och lyfter fram den samiska maten. • Det är viktigt med elden. Vid en eld blir problem lösta. Det skulle kunna vara flyttbart i form av en lávvu (tältkåta). Den tidigare lávvun som fanns utanför Tráhppie användes flitigt vid samiska aktiviteter. • Västerslättskyrkan är till salu och det vore en bra lokal för enheten. Kyrkan är lätt att bygga om till bostäder och det är nära till buss och affärer. Man kan titta på Axlagården och Hemgården för inspiration för hur man kan bo bra. • När kommunen tittar på lokaler är det viktigt att de gemensamma ytorna är rejält tilltagna. I många äldre äldreboenden finns det stora matsalar och samlingsrum. I nya äldreboenden är de gemensamma lokalerna för små, exempelvis på Dragonen. • Det skulle behövas en lokal där man kan sitta och slöjda. En plats där man inte behöver städa undan sina saker mellan varje tillfälle. • Det skulle behövas är ett bra utrustat kök så att man exempelvis kan grovstycka renar. Då kan man tillaga traditionell mat och det skulle kunna vara en aktivitet. <p>Diskussion om information</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hur kan informationen nå ut till andra samer och skapa intresse? • I hemtjänsten kan personalen möta personer med föremål som kan avslöja att brukaren har samisk anknytning, exempelvis kuddar, slöjd, textilier. Det kan vara viktigt för hemtjänsten att veta för att lyfta det samiska. Det ger också tillfälle att informera om kommunens utbud. 	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Äldreomsorgen anordnade tidigare en aktivitet för äldreboenden (två steg i samisk kultur). I samband med den aktiviteten fanns det personer på boendena som berättade att de är samer. De boende talar inte om det för personalen. • Det finns många äldre samer som aldrig har varit på Tráhppie. Det vore bra om det gjordes ett utskick till alla samer och bjuda in till ett informationsmöte på Tráhppie. • Vad som också skulle kunna samla samer är exempelvis styckning efter renslakt och traditionell mat. Renen skulle kunna slaktas på en annan plats och sedan transporteras till Tráhppie. • Det finns ett samarbete mellan de samiska förvaltningskommunerna. Man bör umgås över kommungränserna och anordna gemensamma aktiviteter. 	
--	--	--

Noterat av:

Aino Dahl, Nils Enwald och Peter Steggo